

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelent helenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és egyenletek, melyeknek tagjai egyenként előfizetnek, 4 frtéért kapják a lapot.

Feladv. szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.

Kiadó hivatal: K-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Parlamentari vita.

I.

Hetek óta foly a parlamentben a jövő évi költségvetés feletti vita, hévvel, szenvedéllyel s gyakran olyan tonusban, hogy az bizony legkévésebbé sem válik a mi törvényhozó testületünk dicséretére. Természetesen a tenger beszéd miatt a munka lassan halad előre és sok fontos és sürgős ügy késik e miatt.

A kormány erre a rettenetes szóiparüzésre való tekintettel indemnitást kért és erre vonatkozólag már be is nyújtotta javaslatát, mert a rendes költségvetés a jövő évig el nem intézhető. De hát van-e legalább erkölcsi haszna ennek a hosszú lére eresztett vitatkozásnak, mert gyakorlati eredményt ettől a vitától úgy sem remélt senki már eleve sem. A parlament viták okfejtő kapacitációjára éppen nem alkalmasak, amint csakugyan még egyetlen magyar kormányt sem buktattak meg a nyílt színen, a képviselőházban történt leszavazás után, mely a nyilvános ülésen történt szónoki meggyőzésre lett volna visszavihető. A párturalom sokkal jobban meg van eszontosodva hazánkban is, hogy sem a parlamenti vitatkozások során át lehetne törni a választófalakat, melyek az ellenzéket e hatalom birtokosaitól elválasztják. A pártkormányt mindenütt az érdekeknek ezer és ezer szálat tartják össze és ezeket a szálatokat nem lehet úgy egyszerre keresztül vágni, mint valami gordiuszi csomót. Legalább is egy igazi Nagy Sándornak kellene teremni erre a feladatra.

A mostani normalis viszonyok között ezeket a szálatokat nálunk egyenként kell kifejtetni, a mi sokkal nehezebb feladat, mert ez a kormánypárti szövet éppen megfordította a Penelope-vásznának, melyről a mythologia azt mondja, hogy a mit Penelope nappal font vagy szőtt, azt éjjel ismeretlen tettesek kibontogatták. Ennek a kormánypárti szövetnek pedig éppen megfordítva az ellenzéki vitatkozás során kibontott szálatát a gyakorlati életben mindnyárt visszasszővik ugyancsak azok az ismeretlen tettesek, sőt néha még erősebben, mint azelőtt volt. Így tehát az ellenzéki tinta- és szóharez meddő küzdelemmé devalválódik; de máskor legalább volt némi erkölcsi eredménye a költségvetési vitának, a mennyiben az ellenzéki szellem bizonyos mértékben fel szokott pezsdülni a költségvetési viták után és egyes kiszórt eszmékkel, tervekkel foglalkozott a közvélemény, sőt számos ilyen eszme gyökeret is vert, megfogant a közéletben, de most igazán a közügyek iránt érdek-

lődő közönségnek tisztán a türelmét teszi próbára azokkal az apróbb és nagyobb személyeskedésekkel és durvaságokkal, gyanúsításokkal, a becsületben nyakig való gázolással, amelyeknek napoként szem- és fültanni vagyunk és amelyeknek a lovagias és nem lovagias megoldás terén folytatásai vannak a házon kívül. Alig hangzott el néhány szónoklat, amelyből lovagias affaire nem keletkezett volna.

Hisz már — nagy derűtségére a hazának — reverendás képviselőt is kiesibe mult, hogy majdnem párbajra kihívtak, hanem aztán csak viszontnyilatkozvánnyal szolgáltatott igazságot a megtámadott becsületért, melyről egész más fogalmakkal látszik birni Vajay István, mint Kubinyi Géza.

Magyarország millenniuma.

Irta Bársony István.

(Folyt. és vége.)

Kétségen felül áll, hogy a magyarok jövő évi nagy kiállításának a legnevezetesebb része a történelmi kiállítás lesz, amelynek egészét a kiállítás első főcsoportja öleli fel, míg a második főcsoport a jelenkor vívmányait fogja elhelyezni egymás mellé.

Ez a történelmi főcsoport mindenekelőtt arról nevezetes, hogy a hazai építézet fejlődését feltűntető oly épületekben lesz elhelyezve, amelyek már maguk is megannyi emlékei a magyarság múltjának. A tizedik századtól, a román építészeti izléstől kezdve a mai napig minden fázisát feltűntetik ezek az épületek a magyar építézet haladásának.

Az egész épületesort az ugynevezett Széchenyiszigeten van, amelyet tiszta vízü szép tó vesz körül, úgy, hogy a néző már messziről egy külön világot sejt abban a regényes csoportban, amelynek középkori vára, kastélya, temploma megannyi remek utánzata egy-egy meglevőnek, amelyhez a valóságban a magyar nép multja fűződik. Ott lesz a byzanti román izlésű csarnok, amely a magyarok első felkent királyának, szent Istvánnak a korát jellemzi (ebben fogadja majd a király a hazai és külföldi küldöttségeket); ott lesz a vajda-hunyadi vár esodás hűségű utánzata, amely élénk varázsolja még restaurált állapotában is a nagy törökverő Hunyady János országhalkormányzó emlékezetét: a XIV—XV. század ez egyetlen megmaradt nevezetes épülete után a XVI—XIX-ik század építészeti emlékei következnek: a régi gazdag magyar főurak ősi kastélyai.

S ezekben az érdekes s a multból ide varázolt épületekben lesz benne mindaz, ami emlék a megfelelő korszakból, mint történelmi kincs megmaradt nekünk, magyaroknak. Itt lesznek a régi magyar királyok kincsei, úgy az anyagi, mint a szellemi értékeik, minők a nevezetes történelmi okmányok és könyvek, ez utóbbiakból például a híres Corvinák.

Összegyűjtjük itt a király kincstárának minden magyar eredetű, nagyhirű kincseit; megtaláljuk idegen uralkodók szíves jóvoltából a hozzájuk, külföldre vándorolt magyar származású drágaságokat; a török szultán, a Vatikán, az olasz király, a német

császár, az orosz császár s a temérdek külföldi muzeum mind kitűnő előzőkenységgel bocsátja erre az alkalomra a kiállítás rendelkezésére, a mi magyar műkincs, ereklje, emlék ma már az ő tulajdona. S mindenekelőtt ott lesz minden magyar ember összes magyar vonatkozású, féltve őrzött drágasága, legyen az kép vagy szobor, vagy ékszer, vagy ruha, vagy fegyver.

A vajda-hunyadi vár földszintjén levő lovagteremben pedig a hadtörténelmi emlékek gazdag csoportját találjuk a magyar hősköről maradt ereklyékkel együtt; a többek közt például II. Lajosnak a mohácsi nagy csatában elesett ifjú magyar királynak a pánczélföltözetét.

S ennek a romantikus izű, de teljesen igaz alapokon nyugvó történelmi csoportnak a kiegészítésül lesz a millennium folyamán egy a maga nemében még eddig a földkerekségen páratlanul álló olyan díszmenet Budapesten, amelyre bizonynyal egész életében visszaemlékezik majd, aki megnézi.

A Vágó Pál festőművész tervezte millenniumis történelmi nagy díszmenet ez.

Egy hatalmas, gyönyörű, komoly felvonás a mult nagy alakjainak a személyesítésével. Elkezdve Árpádtól, akit a hét vezér s a kacagányos magyar levonték kísérnek lóháton, ezer év előtti korhű öltözetben. Maga a honfoglaló vezér hófehér lovon, körülötte a pusztaszeri vérszerződés alkotmányos bajnokai. Azután az első magyar király, oldalán Asztrik püspökkel, a nagy hittörőttel; nyomukban a szent kereszt alatt vonuló procezzszió, amely magával ragadja a pogány magyarságot s a keresztnek nyeri meg a nemzet fiait. Megelővenül az egész magyar történelem; ami dicső, kimagasló volt benne, azt álmódjuk újra és látni fogjuk nagy királyainkat, amint egymás nyomdokaiba lépnek és újra letűnnek, mint hulló metéorjai az évszázadoknak. Ott lesz Nagy Lajos, ott lesz hollós Mátyás király, ott lesznek a Habsburgok, a hadverő vitéz fejedelmek Erdélynek. S meglátjuk újra ezernyolcszáznegyvennyolcat, a magyar nemzet szabadságharcának a kimagasló alakjait; aztán következik a nagy kibékülés a király és a nemzet között: az 1867-iki kiegyezés!...

Ezer esztendő nem támasztottak még így fel sehol a világon!

S ehhez a nagyszabu történelmi színjátékhoz az egész Magyarország minden megyéje beállítja fiai közül a résztvevőket, a szereplőket; ott lesz a menetben ur és paraszt; ott lesz az egész ország. A gazdag ur maga állítja ki pompás, költséges ruháját; az egyszerű nép fiáról a meggyék gondoskodnak. Minden lovas, aki ott szerepel, becsületére fog válni annak a közmondásnak, hogy lóra termett nemzet a magyar. Az urak mind híres lovasok; a többiek mind kiszolgált huszárok, vagy hamisítatlan magyar csikósok, akik úgy jönnek majd ide a pusztáról a maguk sárkányverő lovaival.

Ezért a látványért csak érdemes lesz a külföldieknek elfáradni hozzánk!

Tanügy.

A „Háromszékmegyei kézdi orbai róm. kath. tanítóegyesület f. évi november 13-án Bálafalván tartotta meg őszi rendes közgyűlését, Szabó Sándor elnökelelel.

A rendes tagok közül jelen voltak 35-en. A pártoló tagok közül jelen volt méltóságos és főtisztelendő Bálint László, ker. főesperes, tiszteletbeli elnök, ki tapintatos eljárása, szokott módszerével,

élénkítette a gyűlést; továbbá ott voltak Lajos Balázs, polyáni és Boeskor Ferencz, lemlényi s. lőkész urak. A helybeli t. községi előljáróság iskolaszék tagjai és még több érdeklődő jelent meg, mint vendég jelen volt Szöcs Áron, osdolai körjegyző tanító barát. A gyűlést megelőzőleg a szt. misén teljes számban megjelentünk. Gyűlés előtt gyakorlati tanítást tartott Veres János helybeli tanító tagtársunk a 4-ik oszt. tanulókkal a földrajzból; általánosságban ismertette a „délkeleti felföldet“, (vagyis a régi Erdélyt). Ez után a „Venisane“ négyes karban adott elő a kör tagjai által, mely után Szabó Sándor elnök esinos beszédrel a gyűlést megnyitotta. Beszédében fejtegetvén a „lelkismeret és erkölcsöt“, mely elnök megnyitotta a gyűlés lelkes éljenzéssel és köztetszéssel fogadott.

Olvastattott a mult gyűlésről és egy rendkívüli gyűlésről felvett jegyzőkönyv, mely helyesléssel tudomásul vétetett.

Elnök felhívására a tárgysorozat rendjén, Veres János gy. tanítása, több tagtárs hozzászólása folytán, sikerültnek nyilvánított.

Ezután elnök többféle ügyről tett jelentést, vagyis előterjesztést. Nevezetesen a káson-alesiki róm. kath. tanító-egyesületnek a 118. szám alatt megküldött átiratát mutatta be a gyűlésnek, mely fel is olvastattott és tudomásul vétetett. Továbbá bejelentette: Veres János, Szöke Miklós, Székely György tagoknak a mult gyűlésből történt kimaradásukat.

Veres Jánosnak kimaradása általános többségben utolagosan a gyűlés által igazoltnak vétetett, a Székely György és Szöke Miklós tagoké nem és Bartók Albertnek jelen gyűlésből történt írásban az elnökséghez rendes időben beadott igazolása elfogadott.

Az elnök a gyűlésnek bemutatja az „országos bizottság“ által az egyesület számára megküldött „Tanügyi kérdések“ című könyvet s ismerteti röviden annak tartalmát is; melyet a gyűlés lelkes köszönettel vett tudomásul, s annak, mint becses műnek, a könyvtárban való megőrzését elhatározta.

Az elnök jelenti a gyűlésnek és tudomására adja, hogy a mult gyűléstől kiküldött bizottság megbízatásának eleget tett, t. i. a „Tanítók jelenlegi anyagi helyzete és nyugdíja“ ügyében egy memorándumot készített s azt több példányban kinyomtatva Püspök urunk ő Nagyméltóságához fel is küldötte; a gyűlés egyhangulag halás köszönetet szavaz ezen szívélyes eljárásáért a kiküldött bizottságnak.

Olvastattott a nagyméltóságu 2112 számú magas miniszteri leirat a milleniumra vonatkozólag; mely a gyűlés által egyhangulag elfogadott, s ahhoz alkalmazkodás véget tudásul vétetett.

(Vége köv.)

A kereskedő-ifjak társulatának estélye.

Az összetartó szeretetnek ünnepélyét láttuk f. hó 23-án a Millenium szálló disztermében. A kitaró munkásság, a kartársi szeretet, az összetartás oly fokra emelkedett már az kézdivásárhelyi kereskedő-ifjak társulatának tagjaiban, hogy a városunkban élő más testületekkel szemben e tekintetben csaknem példányképpül állíthatjuk.

Reájuk igazán talál a tűzoltók jelszava: „Mindnyájan egyért s egy mindnyájunkért.“ Ott az elnök szava nem csak kiáltó szó a pusztában, hanem becsületbeli parancs minden tag előtt, ki azt legjobb tehetsége szerint igyekszik betartani. Ennek tulajdonítom én azt a szép erkölcsi és anyagi sikort is, melyet a kereskedő-ifjak társulatának minden mulatása eredményez.

A teendők megoszlanak s kiki elvégzi feladatát nem csak az előleges teendőknél, hanem az estélyen is. Nem csoda tehát, ha minden mulatságon újabb meg újabb nemét mutatják be a szórakoztató mutatóanyagoknak.

A város és vidék intelligenciájának nagy része mindig kitünteti estélyüket becses megjelenésével. Ez alkalommal — a csinos, szép — a modern kor minden követelményeinek megfelelő Millenium szálló nagy termei is kicsinyeknek bizonyultak.

A jó ízléssel berendezett kávéházi termet a táncozó ifjuság zsufolásig megtöltötte. A franczianőgye-

söket két hosszú kolonban 60 pár tánczolta. A meglepetés- légyott- és szerencse-négyesek díszetetőre valnak a fáradhatatlan rendező: Zómei Józsefnek. Volt is feszelen jó kedv, táncz kiválóan virradt.

Dr. Sinkovics Aurél honvédeztredorvos ur, ki mint háztulajdonos szívességből engedte át ez estélyre kávéházát, méltó elismerést érdemel, hogy nem riadt vissza a nagy áldozattól, csak hogy városunkban a közszükséglet ez irányban is fényes és kényelmes kielégítést nyerjen.

A valódi jóatyt, vezért és gondnokot egy személyben egyesítő Fejér Antal e társulat megletemtője munkásságának gazdag elismerését lelje ama tisztelet és szeretetben, melylyel őt nem csak a fiatalság, hanem az egész társadalm körülvézi. Ezt mondhatjuk a fáradhatatlan derék alelnök Kiss Károly, polg. isk. tanárról, valamint a többi tisztviselőkről is.

Ama lelkesült éljenek, melyek Csarnak Gy. derék, tiszta, rendes vendéglős által kiszolgált izletes eledetek elfogyasztása közben felhangzottak, külső és őszinte kifejezői voltak a benső érzelmeknek. Az egyetértés és siker kísérje továbbra is őszetlen munkájukat.

Megenged nekem a szép hölgykoszorú, ha becses nevéket itt fel nem sorolom, hanem egyáltalán érdemükül tudom be, hogy Lajos szépségük nem a külfénnyel, hanem szeretetre méltó maguktartásával, vig kedélyükkel érdemük ki.

A Katalin-estély legyen jó kezdete a beállt tél folyamán rendezendő báljaioknak. A kereskedő ifjak társulatának tagjait tartsa össze továbbá is az önzetlen kartársiszeretet s rendezhessenek még sok ily estélyt, hol mindnyájan jól találjuk magunkat.

Kantai.

Irodalom.

— **Befejezett diszmű.** Mintegy fél év óta az ország közönsége feszült figyelemmel leste egy diszmű egyes füzetekinek megjelenését, melyek ugy a kiállítás előkelősége, mint a bennök foglalt képek érdekessége, változatossága és páratlan szépsége által felülmultak mindent, a mi hazánkban ez ideig e nemben forgalomba került. A „Röptében a nagyvilág körül“ című diszmű ez, melyet az Egyetértés kiadóhivatala hozott forgalomba s melyből most kaptuk meg az utolsó, 16-ik füzetet, melyek fénypontja egy kép a budapesti temetőből a Batthyány-mauzóleummal, a Deák-mauzóleummal és Kossuth Lajosnak egyelőre még jeltelen sírjával. A többi kép is egytől-egyik érdekes és jórészt ritkán látogatott tájakról való felvétel. Megelégszünk az egyes címek felsorolásával: Washington szílfája és emlékműve Cambridgeben. — Windy Point, Pikes Peak Coloradoban. — Szikla-lakások Mancos Canyonban, Arizona. Az „Alcazar“, „Cordova“ és „Ponce de Leon“ szállodák Szt.-Ágostonban, Florida. A De las Animas hasadék Coloradoban. — Szabadságesarnok Philadelphiában. — A régi városkapu Szt.-Ágostonban. — A három nővér (hegyescsok) Cammore-ban, Canada. — Royal Gorge Coloradoban. — Az óriási Geizer kráterje a Yellowstone National parkban. — A Hoodhegy, Oregon. — Shosbone vízesése Idahoban. — Grand Canyon a Yellowstone National parkban. — El Capitan a Josemité völgyben (California). — „Wawona“ az óriásfa a Mariposaberekben California. Ez a füzet is, mint az eddigiek, megrendelhető vidékre való küldéssel együtt 35 krért az Egyetértés kiadóhivatalában, Budapest papnövelde-utca 8., mely teljes diszkötési példányokra is fogad el megrendeléseket 6 frt 50 krjával.

CSARNOK.

Jámor Están egyházi levelei a szerkesztőhöz.

— 91 —

Téns Szerkesztő Ur!

Minden becsületes két lába keresztény a fekete színvel gyászol, ellenben az sertvéseknél, akár keresztény, akár zsidó háznál vadnak es, a fejér az gyászolás színye, miért? azért, mert mikor az jó isten asztot határozza el, hogy már elég vót az sertvéseknél az sok disznorkodásból, hóból készített fejér le-

pedőt borít az egész födre s azval elkezdődik az sertvés öldöklés. Erőst fájhat minden sertvés szű, mikor az hó leesik, mert mivelhogy jól tudják, hogy közeledik az végórájuk. Az a fejér hó lepedő szemfedél nekik. És éppen ugy tesznek szegény állatokval, mint az halálra senteneziázott emberekvel szokás. Mikor ostvo az szegény állott éltel kíván, az porkoláb szentől szemből megnondgya neki, hogy keshüljön az halálára, met holnap reggel kesh kap az torkába. Szegénynök még ideje sinesen, hogy magába szálljon s megbánnya búneit, min hajnalban felverik legedesebb álmából, midőn éppen makkval álmodik s az siralom pajta előtt áll mán az hóhér több rendbeli hivatalos személtel s hiába rőfögi, hogy ő ártatlan, megfogják az két fülét, kihúzzák, kesh ütnek az torkába. Az ártatlanul kiontott embervér aszt szokták mondani, hogy az égbe kiált, ellenben az ártatlanul kiontott disznóvér nem kiált, hanem szépen halgat és belefoly egy nagy tábla s később véres hurka lészen belőle s mind 3-ad rendű szolgál személyzeti étek elfogyasztódik. Az én nagy tudós kántor komám aszongya, hogy az jó istennek semmiféle ferentménye sem biralkodik akkora keresztényi lélekvel, mint az sertvés, met az megtud barátkozni mindgyá az halál gondolatával, az sertvéseknél halála után es ojan nyugott jámbor potája vagyon, mint életiben. Sem ő, sem más sohase látott fájdalmas disznó-arezt. Pedig ezen szegény állatokval miyen kegyetlenül bánik az ember: nem csak megöli, hanem meg es perzseli, mint régi világban az boszorkányokat. Az köjkek neki szaladnak s levágják a fülét, farkát s ijenkor az sertvés, kántor komám szózatya szerént, éppen ojan — mint egy vörös tollas honapa beszédgye — ninesen sem füle, so farka. Azután pedig az egész testét felvágja s kit füstre tesz, s kit pedélen össze-vissza dírból s bele kényszeríti az saját hurkájába s megporoncsolja, hogy legyen kolbász, meg májos belőle. Persze, hogy az ember arra a példabeszédre sem igen vigyáz, hogy „több nap, mint kolbász“ s az emberi szódóság mán egy esztendőből legalább 300 nap kolbász nélküli marad. Mőriez zsidó aszongya, hogy ő nem használja az sertvéshúst s még es neki használ legjobban, mert mivelhogy az disznó még halálután es disznó marad s ha az ember hasában vagyon es, asztot kívánja, hogy az ember es legyen disznó s e mán muszáj jó sok borval lenyomtatni, met hanem visszajő s ha az magyar sokat iszik, Mőriez zsidónak nagy haszna vagyon rejtja. Osztán, ha mán minden készen vagyon, eszevőnek az komám uramék s esznek, míg csak jól esik, s ha jól esik es nem az szegény disznót díserik, hanem az gazdaszonyt, ellenben, ha az zsiros falatokra elegendő bort iszik az ember s egy künsnyég megkánforodik, akkor meg nem az embert, hanem esmégy az disznót dehonestájják, met aszongyák, hogy részeg mint az disznó, pedig ez az becsületes állat soha bort sem iszik. Szóval az sertés derék jó állat, de az ember az halálatlan, s e mán mő besső emberek csak szomorkodhatunk. Kántor komám szívünk szomorúságába innánk egy cseppet.

Kárbahágó, 1895. nov. 24.

Maradtam

tisztelettel és becsülettel

Jámor Están

— egyházi és harang-kezelő.

Ujdonságok.

— **Kinevezések.** Az igazságügyminiszter Harmath Domokos szamosújvári k. járásbíróági segédtelevévezetőt topánfalvai televévezetővé nevezte ki. A földmívelési miniszter László Lukács, illyefalvi lakos iskolaigazgatót Háromszékvármegye sepsi járására nézve az állandó gazdasági tudósítót tiszttel bizta meg.

— **Hírek a brassói ügyvédi kamarától.** Dr. Szentiványi Árpád Kézdi-Vásárhelyről folyó hó 16-án Maros-Vásárhelyt az ügyvédi vizsgálatot sikerrel letette és Szentiványi Árpád Kézdi-Vásárhely székhellyel az ügyvédek lajstromába fölvetetett. Dr. György János volt kovásznai királyi járásbíróági aljegyző, mint ügyvédjelölt dr. Szacsavay Gyula kézdivásárhelyi ügyvédnél lépett joggyakorlatra.

— **Időjárásunk.** Mindazon fázékony természeti emberek, kik Katalin nyarára aspiráltak, az idén ugyan- csak alaposan felsülttek, mert Katalin asszony, ez a lágymező mosolygású delfin, az ő asszonyi szeszélyével ezuttal nyár helyett telet hozott fél sínges hóval s kemény fagyot Katalin napjára és most november végén benne vagyunk a legkeményebb tél közepében s a zörgős szánok már javában száguldoznak pompás szánuton.

— **Kézdí-Vásárhely város képviselőtestülete** múlt kedden gyűlést tartott, melyen egy rakás magán természetű ügyet intézett. Közérdekű csak egy tárgy volt, a központi választmány megalakítása. Az eddigi választmány egyhangulag ismét megválasztatott.

— **Nem lesz tojás!** Mióta a mezőgazdasági statisztika összeállítására végzett kiküldött ügynökök megindultak, nagy a pánik a vidéken. Némasszonyomokkal nem lehet sehogy megértetni, hogy atyukok összeírása nem adózás szempontjából történik, s azért tömegesen gyilkolják a szegény állatokat. Most már végre előtűnik azt a boldog korszakot, hogy minden szegény ember fázakában tyúk fő. Aztán mondja valaki, hogy a statisztika nem hasznos tudomány. De hogy honnan vesszünk majd tavasszal tojást, ez a kérdések kérdése!

— **Ápolónők felvétele.** A magyar vöröskereszt egylet 1896. évi január hó elején új betegápolónői tanfolyamot nyit az Erzsébetkórházban. A betöltendő 11 helyre pályázhat minden fedhetlen előéletű nő 20-40 életév között, ki erkölcsi jobb meggyőződésből, hivatásszerűleg kíván az ápolónői életmódra lépni. A kérvények a szükséges okmányokkal felszerelve legkésőbb folyó évi december hó 20-áig terjesztendők be a magyar vöröskereszt egylet igazgatóságához, (IV. Koronaherceg utca 2) hol a közelebbi feltételek is megtudhatók. A folyamodványhoz melléklendők: a) keresztlevél, illetőleg anyakönyvi kivonat; b) ha az illető férjezett vagy kiskorú, beleegyezése a férjnek, szülőknek vagy gyámnak; c) erkölcsi bizonyítvány, mely vidéken az illető lelkész hivataltól, nagyobb városokban az illetékes hatóság által is kiállítandó; d) hiteles bizonyítvány arról, hogy magyarul és esetleg németül is beszélni, írni és olvasni tud s kellő felfogási képességgel bír; e) hatósági bizonyítvány folyamodó családi viszonyairól és foglalkozásáról f) egészségi és himlőoltási bizonyítvány.

— **Leányok veszedelme.** A sepsi-szentgyörgyi óvónő képezésében (Bogdán-főle ház) egy nyitott színek a teteje a rá nehezedő bötömög sulya alatt leszakadt és az alatta éppen akkor átmenő 15 leánynövendék közül 7-et maga alá temetett. Egy szörnyet halt, egy életveszélyesen megsérült, a többi öt kisebb-nagyobb sérülést szenvedett.

— **Betörés.** A brassói első takaréki és öngyelőző szövetkezet helyiségébe f. hó 23. és 25-ike közötti éjjeleken egyikén ismeretlen tettesek betörték, a Wertheim szekrényt finom eszközökkel feltörték s abból 811 frt 19 kr készpénzt elvitték.

— **Öngyilkosság.** Czine József 18 éves közdi-vásárhelyi cseléd múlt hétfőn reggel főbe lőtte magát. Az életunt ifjonez tetét egy lyukas, rozsdás pisztolylyal követte el, de a régi szerszám még is jól bevált, mert a löveg az egész fejet összeroncsolta s rögtön halált okozott.

— **A Magyar Ország-Sorsjáték** mai számunk hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

Mezőgazdaság.

Tájékozható adatok a cukor és takarmányrépa (burgundi) körül.

A répatermelés úgy is mint takarmányrépa, úgy is mint cukorrépa, néhány év óta nagy lendületnek örvend az egész országban. A takarmányrépa-termelés indokoltja van az állat-tenyésztés, hizlalás szempontjából, a legelőhelyek, rétek szántókká változtatása folytán; a cukorrépa termelést pedig a szesz- és cukorgyárak elterjedése hozta napi rendre a gazdaságokban.

Oekónómiai jelentősége mindkettőnek abban kulminál, hogy ezen gumós, kapás növény művelése által nagyobb jövedelmet huzunk a földből, mert a gazda kényszerítve van jól gondozni a talajt, jól trágyázni, helyes vetésforgót tartani, igás állatait szaporítani, egyszóval belterjes gazdálkodást folytatni.

Nemzetgazdasági szempontból is nagy jelentősége van a répatermelésnek, a mennyiben több kézimunkásnak nyújt alkalmat biztos napi keresletre, az állam is nyer a fokozódó adó s vasuti szállítás következtében s nyernek egyes iparágak is a cukor és szeszgyárak berendezési, fentartási szükségletei beszerzése, bevásárlása útján. A hol cukorgyár létezőn, ott rendszeren a föld értéke is növekszik, növekszik az egész vidék forgalma. Sőt a cukoriparnak, a statisztika adatai szerint, nagy befolyása van a népek polgárosodására is, mert a mint mondják, a cukorfogyasztás mindenhol egyenes arányban van a polgárosodás, civilizáció elterjedésével.

A cukorrépa és a takarmányrépa, melyet burgundinak is szoktak nevezni, a közönséges répának (*Beta vulgaris*) egy leszármaztatott válfaja. A takarmányrépát már a romaiak is szőlőben termelték, de csak kortekben (horti). A mezőken a múlt század végén kezdték csak termelni kiterjedtebb területeken, a mikor a kapás növények, tengeti, burgonya is általánosabb termelésben kezdtek részesülni.

Hogy a burgundi répában sok a jegecedhető cukortartalom, ezt egy Markgraf nevű berlini gyógyszerész fűdőzte fel először 1747-ben. Körülbelül 50

évvél később Achard a porosz király megbízása és segélyezése folytán Sziléziában Kuner nevű városban egy cukorgyárt hozott létre, melynek mintájára több gyár is épült Német- és Franciaországban. Minthogy azonban az akkor termelt burgundiából alig 3 perczent pólarizált cukort lehetett kivenni, ezek a gyárak az indiai nádezzukorral a versenyt kinem állhaták s csakhamar megszűntek létezni, 1806-ban a Napoleon által Európára oktrojált continentális zár következtében, mely Angliát s minden tengeren túli országot kizárni akarta az európai kereskedelemről, ismét felkarolták a répa- cukor készítését a francia s német gyárosok s egy pár évig, a nádezzukor ropant drága (2 o. é. forint 1 font nádméz) volta révén, fenn is tartottak magukat, de a continentális zár megszüntével ismét előzöllytött a piacokat a coloniális nádméz s a gyárak képtelenek voltak ezzel versenyezni. A francziák azonban nem hajoltak meg az angol gyarmatok előtt s minden törekvésüket arra irányozták hogy a répát odanemesítsék, hogy legalább 10—12 százalék jegecedett cukort vehessenek ki belőle. Végre a 30-as évek elején egy Zerbsti gyógyszerésznek (Zier) sikerült egy olyan répafajt termelni, melynek cukortartalma megütötte a 12 százaléket, melyet követet a gyarmati cukorra vetett nagyon magas behozatali vám, s ezt ismét egy különben általános érzett sajnós körülmény: a gabona árak nagy mérvben való esőkenése, ez a hármastényező Európásteret megváltoztatta a régi helyzetet s megalapította a répa-cukorgyárak jövőjét s vele a cukorrépa-termelés nagyban való elterjedését is. Itt nálunk a cukorgyárak és egyáltalában a répatermelés egy hasonló, sőt ugyanazon sajnós körülménynek: a gabona árak esőkenésének köszönök elterjedésüket. 1848 előtt alig volt Magyarországon két cukorrépa gyár, de tudom, hogy Erdélyben is volt egy Nagy-Szebenben, melyet én magam is 1847-ben többször meglátogattam.

Mondám fentebb, hogy a répatermelés a belterjes (intensiv) gazdálkodás egyik főezikké képezi. A belterjes gazdaság pedig sok pénzbe kerül, nagy, forgatókölt, kiváló szakértelmet, szorgalmat, becsületűd személyzetet s egy minden tekintetben jól berendezett s jól és észszerűen beruházott gazdaságot igényel. Ellenkezője a külterjes (extensiv) gazdálkodás. A míg ugyanis a belterjes gazdaság arra törekszik, hogy a föld minden termőképességét a legmegfelelőbb növény termelése által kihasználja s a kihasznált táperőt, sok trágya és zöld ugar, mely szántás, gondos művelés által ismét visszaadja, addig a külterjes gazdálkodás még mindig egyoldaluan a gabonafélék termelésére fekteti a főszült, fekete ugart tart, alig a legnélkülönözhetőbb igás- és haszonállatot, sovány legelőt, sovány kaszáló-rétet; kevesebb terményhozammal is beéri, csak pénzt ne kelljen a gazdaságra kiadni. Ez az régi, amaz a modern gazdálkodási rendszer. És kérdem, melyik a észszerűbb rendszer?

(Vége köv.)

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

OS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLITÓK, M. KIR. SZABAD. NAGYKERESKEDŐK ÉS FEHÉRNEMŰ GIÁROSOK

NAGYVÁRAD.

BUDAPEST.

DEBRECZEN.

Erdélyi ügynökség: Kasza Manó Kolozsvárt.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint Kolozsvárt, belmagyar-utca 19. szám alatt egy ügynökségi irodát nyitottunk, melynek vezetésével KASZA MANÓ urat bízunk meg, ki vászon, fehérnemű, divat és szőnyeg különlegességek össze mintáival bárnikor levél, telefon 191 sz. vagy személyes megkeresésre a n. é. vevőközönség rendelkezésére áll.

Kiváló figyelmet fordítottunk menyasszonyi kelengyék összeállítására, melyek legújabb divat szerint s minden igénynek megfelelően raktárunkon készen is kaphatók, vagy tetszés szerint elkészíthetők; nemkülönben nagy szült fektetünk a női ruhák vállalatára, melyeknek elkészíttetését igen jutányos árral gyorsan és pontosan eszközöljük.

Menyasszonyi kelengyék felvételére utazónkat bármelyik vidékre is meghívás folytán azonnal irányítjuk.

Midőn a t. vidéki vevőközönség kényelmére ezen ügynökségi irodát megnyitjuk, reméljük, miszerint ezégünk, mely 93 éves fennállása óta a legjobb hírnévnek örvend, ezuttal is pártfogásban fog részesülni, mit előre is kérve, vagyunk

kiváló tisztelettel

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA.

3—3

Menyasszonyi Kelengyék 300 fűtől napjából

Szállítóktervezések a legutóbbban elvállaltaknak.

Foulard-selymet 90 krtól 3 frt 35 krig méterenkint — japáni, chinai, stb. a legújabb mintákkal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes Henneberg selymet 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint; sima, esikós, kockázott, mintázottakat damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőségben) és 2000 szín és mintázattal stb. postabőr és vámmontesen a házhoz szállítva és mintákat küld postafordulattal: Henneberg G. (es. k. udvarszállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba czimzett levelekre 10 kros, és levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

H i r d e t m é n y.

A község tulajdonát képező bereczki és ojtói koresmahelyiségek italmérési engedéllyel az 1896, 1897. és 1898. évekro f. évi december 1-én a községgháznál tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe adatlak.

Bereczk, 1895. november 25.

Farkas Ignác,
bíró.

Balázs Pál,
jegyző.

1—1

Sz. 2685—1895

Hirdetmény.

Közírré tétetik, mikép a vadász-jog 1896 január 1-től kezdve egymásután következő 6 évre Nyújtód községben 1895. december 27-én, Szászfaluban 1895. december 30-án, Sársalván 1895. december 31-én a köz-

ségek házában, mindig d. e. 9 órákor tartandó nyílt árverésen bérbe fogadanti. Az árverezési feltételek alóli, valamint az illető községi bírónál megtekinthetők.

A kikiáltási ár Nyújtódon 5 frt, Szászfaluban 6 frt, Sársalván 5 frt. Nyújtód, 1895. november 25.

1—3

Incze Balázs,
körmegyző.

Köhögés,

elnyálkásodás és rekedtség ellen igen jó háziszer a
RÉTHY-féle

Pemetefü-czukorka,
mely a köhögést csillapítja és a nyálkát feloldja.
Kellemes íze folytán a gyermekek szívesen veszik.

Egy doboz ára 30 kr.

Kapható:
minden nagyobb gyógyszerboltban. Oly helyeken, hol raktár nincs, 5 dobozzal
1 forint 50 krajczárért bérmentve küld

158 3—5

Réthi Béla, gyógyszer-B-Csabán.

Az államtól engedélyezett

Magyar Osztalj-Sorsjáték

Az 1896. ezredéves kiállítás alkalmából Budapesten.
90,000 sorsjeggyel, 21,499 nyereménnyel és egy díjjal.

Huzás Budapesten
1895. december 6-ától 14-ig.

Legnagyobb nyeremény

a legkedvezőbb esetben

egy millió

korona.

E 49 nyeremény közül az utoljára kihúzott kapja a 600,000 korona díjat.

Nyeremény	korona	korona
1 jutalom	600000	= 600000
1	400000	= 400000
1	200000	= 200000
1	100000	= 100000
1	50000	= 50000
2	20000	= 40000
2	15000	= 30000
4	10000	= 40000
10	8000	= 80000
27	6000	= 162000
100	2000	= 200000
200	1000	= 230000
1150	200	= 200000
20000	100	= 2000000
21499 nyeremény és jutalom		4332000

A vételsorsjegyeket:

80.—

8.—

4.—

koronaért

1/4 (egy egész) 1/10 (egy tízed) 1/20 (egy huszad) sorsjegyért

ajánl és szétküld

Fehér Lukács fia helyben és Adler L. Jakab brassói bank-és váltó-üzlet.

Vidéki megrendeléseknél postadíjért 10 fillér = 5 krajczár (ajánlott levelekért 30 fillér = 15 krajczár), a nyereménylájstromért pedig 20 fillér = 10 krajczár külön melléklendő.

1—3

Minden nyeremény készpénzben és levonás nélkül lesz kifizetve

Védjegy

FERENCZ-

Pálinka (Sósorszesz)

VÉRTES gyógyszer-féle

használatban a leghatásosabb.

Egy üveg 1 és 2 korona.

Kapható: K.-Vásárhelyen Kovács Ferencz ur gyógyszerboltjában, a hol azonkívül raktáron vannak a Sas-gyógytár világhírű szereiből következők: Dr. Heuffel-féle gyomoroesszenzia; Dr. Heuffel-féle vértisztító labdacok; Sassaparilla kivonat; bányai növénynedv; Herkulesfürdői kőszén-szesz; injectio és capsules vegetales; lugosi házi kenőes; fülolaj; szemviz; angol csudabalsam; antibiotin stb.

Vértes Lajos,

Sas-gyógytár, Lugoson 8. sz.

M. kir. államvasutak.

MENETREND.
BRASSÓ-BUDAPEST.

Keleti vonal.

Érvényes 1895. okt. 1-től.

Érvényes 1895. okt. 1-től

Állomások	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat	Állomások	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat
Brassó (vendéglő)	érek.			Medgyes	ind.		
Botfalva	ind.	regg. 5.08	este 7.43	Kis-Kapus (vend., elág. Szob. felé)	érek.	regg. 10.55	éjjel 12.46
Földvár	"	5.39	8.07	Tövis (vend., elágazás Arad felé)	ind.	11.14	1.00
Mogyorós	"	5.58	8.23	Nagy-Enyed	ind.	11.29	1.18
Apáca	"	6.17	8.43	Kocsárd (vend., elágazás Maros- Vásárhely felé)	érek.	d. u. 1.10	2.49
Köpecz	"	6.36	8.57	Gyéres (elágazás Torda felé)	ind.	1.45	3.42
Agostonfalva	"	6.55	9.16	Kolozsvár (vendéglő)	érek.	2.11	4.03
Alsó-Rákos	"	7.02	9.22	Nagy-Várad (vendéglő)	érek.	2.56	4.37
Homoród	"	7.19	9.38	Budapest	érek.	3.06	4.41
Kacsa	"	7.45	10.02			3.43	5.15
Bene	"	8.02	10.15			3.53	5.21
Erked	"	8.23	10.36			5.45	regg. 6.45
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé)	"	8.43	10.51			este 6.14	7.00
Szegesvár (vendéglő)	érek.	9.12	11.16			10.44	11.17
	ind.	9.13	11.32			11.04	d. u. 11.32
		9.35	11.39				regg. 7.25

Kézdi-Vásárhely—brassói vasut.

Kézdi-Vásárhely	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	Brassó	Sz. v.	V. v.	Sz. v.
Imecsfalva	indul reggel	4.56	délután 10.25	Szász-Hermány	ind. reggel	5.20	reggel 8.50
Páva-Zabola		5.09	10.38	Prázmár		5.35	reggel 9.09
Kovácsna		5.22	10.51	Kökös		5.53	délután 3.01
Barátos		5.38	11.08	Uzon		6.04	3.16
Nagy-Borosnyó		5.55	11.24	Kilyen		6.15	3.34
Eresztvény		6.07	11.38	Sepsi-Szentgyörgy		6.27	3.45
Sepsi-Szentgyörgy		6.24	11.55	Eresztvény		6.45	3.57
Kilyen		6.54	12.25	Nagy-Borosnyó		7.07	4.09
Uzon		7.02	12.33	Barátos		7.24	4.27
Kökös		7.15	12.46	Kovácsna		7.45	4.49
Prázmár		7.25	12.56	Páva-Zabola		8.08	5.07
Szász-Hermány		7.45	1.16	Imecsfalva		8.19	5.28
Brassó	érek.	8.01	1.32	Kézdi-Vásárhely	érek.	8.31	5.16
		8.15	1.46			8.45	5.57
			7.12				6.09
							este 6.23